

ŞİDDET VE KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI: F. ALMANYA'DAKİ TÜRKLER ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Nevzat GÖZAYDIN

Sanayileşme sürecinde attıkları önemli ve büyük adımlara, özellikle I I . Dünya Savaşı'ndan sonra hız veren Batı Avrupa ülkeleri; kendi insan güçlerinin sınırlı kalması ve bunu yetersiz hissetmeleri yüzünden, daha bol ve daha ucuz iş gücünün hazır olarak bulunduğu Doğu ve Güney Akdeniz ülkelerine yöneldiler. 1960'lı yılların hemen başından itibaren Batı Avrupa ülkelerine ucuz iş gücü gönderen ülkeler arasında yer alan Türkiye'den önce vasıflı ama daha sonra onbinlerce vasıfsız işçi bu yeni topraklarda geçimlerini sağlamaya koyuldular. Köyündeki çiftinden çubüğundan, herhangi bir ön eğitim ve hazırlık yapmaksızın ayrılan bu vasıfsız işçiler, teknolojik gelişme karşısında büyük bir şaşkınlık ve hayranlık içinde kaldılar. Alıştıkları maddî-manevî birçok değer yargısı ve kalıplaşmış normların bu yeni ülkelerde darmadağın olduğunu gördüler. Maddî varlıkların, söz gelimi otomobil, renkli TV, Video, otomatik birçok makinanın yanında evlerdeki bulaşık ve çamaşır makinaları ile herşeye herşeye hakim olduğu anlaşılan DM karşısında, ne kadar güçsüz kaldıklarının bilincine vardılar. Hem kendilerinin bu refah göstergelerini yakalayabilmeleri, hem de çocuklarının daha iyi şartlar içinde okumaları veya bir iş sahibi olabilmeleri için tek önemli öğenin daha fazla DM sahibi olmalarına bağlı bulunduğunu kısa zamanda kavradılar. Hele 1969, 1973 ve 1978 yıllarındaki çeşitli iş ve ekonomik krizler dolayısıyla kendilerinin de hiç beklenmedik bir anda F. Almanya dışına itileceği ve ülkesine dönmek zorunda kalabileceğini görünce endişe ve sıkıntılıları daha da büyük boyutlara ulaştı.

İşte böyle sıkıntılı durumda kalan Türk ailelerin çocukları artık büyümüş ve iş arayan birer genç insan olmuşlardır. Ancak çeşitli olaylar ve gelişmeler bu genç insanlarla ailelerinin ve hatta içinde yaşadıkları F. Alman toplumu ve geride bıraktıkları Türk toplumu ile giderek aralarının açılmasına sebep olmaktadır.

F. Almanya'daki Türk nüfusu 1974'te 1.027.770 iken bu sayı 1980'de 1.462.400'e, 1982'de 1.580.700'e ve Nisan 1988'deki son resmî sayıya göre 1.481.369 a ulaşmıştır. F. Almanya, bilindiği gibi 1973'ten beri artık işçi almamakta ve sık sık geri dönüş primi vererek işçi ve ailelerini geri göndermektedir. Buna rağmen nüfusun devamlı artış göstermesi üzerinde dikkatle durulması gerekir. Son sayı olan 1.481.369'un 584.400 ü ise 21 yaşından küçük olanları göstermekte (29.8.1982 Günaydın) iken Nisan 1988'de sadece 0—16 yaş grubu 479.815'e yükselmiştir. Öyleyse 1983 yılında orada bulunan Türk nüfusun yaklaşık üçte biri, tam anlamıyla eğitim yaşlan içinde bulunanlar şeklinde beliren kitle, o toplumun etkiye en çok açık kalan kesimini oluşturmaktadırlar. İşte burada Türk çocuk ve gençlerinin okul, daha doğrusu eğitim durumu karşımıza çıkmaktadır. Bunu da şu tabloda gösterebiliriz: (1986—1987 Ders filii)

a) Temel öğrenim okulları	249.444
b) Orta okul (Realschule).	20.625
c) Lise (Gymnasium).	14.633
d) Karma okullar (Gesamtschule).	19.626
e) Merlek okulları (Berufsschule).	59.047
f) Özel eğitim okulları (Sondersehule).	23.986

Görüldüğü gibi çocuklarımız Temel eğitim ile Meslek okullarında ağırlık oluşturmaktadır. Temel eğitimde başarılı olamayanların liseye ve daha sonra yüksek öğrenime devam etmeleri de mümkün değildir. Temel eğitimden bir diploma bile alamadan ayrılan onbinlerce gencin başarısızlığı, öncelikle dil eğitiminin yeterli olarak yapılamamasına bağlıdır.

Ayrıca bir noktayı daha belirtmekte yarar vardır. Her ne kadar F. Almanya'da 6—18 yaş arasındaki bütün çocukların okula devam mecburiyeti varsa da Türkiye Büyükelçiliği'nin tahminlerine göre çocuklarımızın % 39'u okula gitmek istemiyor ve gitmiyorlar (Hürriyet, 7.3. 1977). Bunların Almancayı iyi bilemediği için okula gitmekten çekinen çocuklar olduğunu söylemek yanlış bir ifade değildir. Orada doğan veya çok küçük yaşlarda F. Almanya'ya giden Türk çocuklarının daha iyi Almanca öğrenip konuşabilmeleri ve yazabilmeleri, ancak resmî veya özel kreşlere ve çocuk yuvalarına gitmişlerse mümkün olmaktadır. İyi Almanca öğrenip küçük yaştan itibaren o topluma uyum sağlayabilenlerin kriminal olaylara daha az karıştığı da tarafımızdan gözlenmiştir. F. Almanya genelinde çocuk yuvalarına giden 6 yaşın altındaki yabancı ço-

cuklar arasında Türklerin oranı % 14,5(1976)'dır. Burada söz konusu olan bütün yabancı çocukların sadece % 26,7'sinin çocuk yuvalarına gittiğini göz önüne alırsak, bu oran bir hayli yüksek görünmektedir. Buna bağlı olarak da elbette eğitim imkanları yüksek olmaktadır.

Eğitim durumu pek de iç açıcı bir görünüm vermeyen işçilerimiz aynı zamanda kültürel yapı olarak da en büyük ve şiddetli çatışmaya uğrayan yabancı nüfusu oluşturmaktadır. F. Almanya'ya yeni gelen Türk ailesi içinde pederşahî kuralların geçerli olması, Almanya'yı tanıyan ve o dili iyi bilen çocuk ve gençlerin zamanla bu kesin otoriteye karşı çıkmasına yol açmaktadır. Kız-erkek arkadaşı bulunan, iyi dil bilen, diskosuyla, filmiyle, barıyla, çırılçıplak yüzülebilen sauna ve havuzlarıyla, kumarhanesi ile tanışan gençlerimizin bu kesin otoriteyi yıkmak için her yola başvurduğunu, aile arasında şiddetli geçimsizliklere yol açtığını evden ayrıldığını, kaçtığını, hatta bazen kendi ana, babasını polise şikayet ederek mahkeme kararıyla yurtlara yerleştirdiğini de biliyoruz. Bu çocuklarımız arasında şiddet olaylarına karışanların diğer çocuklarımıza göre daha büyük sayılara da ulaştıkları bilinen bir gerçektir. Başarılı bir eğitim yapan, en azından bir diploma alarak temel eğitimi veya daha üst bir okulu bitiren gençlerimiz bir meslek sahibi olabilmek için gayret göstermekte; staj, okul, ev ödevi, kütüphane vb... için fazla zaman harcadıklarından şiddet olaylarından uzak kalabilmektedirler.

Yukarıda belirttiğimiz gibi F. Almanya 1973 yılından beri Türkiye'den işçi almadığı için ve vize koyması sonunda çocukların ve gençlerin ailelerinin yanına gitmelerine güçlük çıkarttığı bilinmektedir. Orada yaşayan birinci kuşak Türklerin yeterli Almanca öğrenememiş olmalarından doğan sıkıntı ve olumsuzlukları kendi çocuklarının aynen çekmesini ve yaşamasını istemediklerinden, ikinci kuşağın daha iyi Almanca bildiğini söyleyebiliriz. Hatta 1980'li yıllarda ikinci kuşağın yaptığı evlilikler sonucu üçüncü kuşağın yavaş yavaş kreş ve çocuk yuvalarına gidecek çağa geldiğini görmekteyiz. Kriminal olaylar ile şiddet olaylarına karışan Türkler, işte bu üç kuşak arasında, en büyük sayıya ikinci kuşakta ulaşmaktadır. Kendilerini 3-5 yıl gibi kısa sayılabilecek bir süre Alman okullarında bulan bu gençler, çeşitli yetersizlikler ve eksiklikler sonucu başarısız olunca, kendilerini sokağa itilmiş hissetmektedirler. Burada rol oynayan en önemli hususlar arasında şunları dile getirebiliriz:

1. Yeterli Almanca öğrenememeleri dolayısıyla okulda Türk ve Alman öğrenciler arasında kendilerini ezik ve suçlu hissetmeleri,

2. Çalışma hayatının bütün ağırlığı altında kısa zamanda ezilen, hastalanan ve tükenen ana-babasının kendisiyle okulda ve okul dışında gerektiği şekilde ilgilenememesi,

3. İçinde yaşadığı Alman toplumunda gördükleri ile evdeki yaşayışın birçok noktada çatışması,

4. Herhangi bir diploma elde edemediklerinden belirli bir iş hayatına ve dolayısıyla gelire sahip bulunmaması,

5. Evden uzaklaştığında Türk ve Alman yaşlılarının yaptığı gibi bir oyun salonu, birahane veya diskoda vakit geçirmesi ve bu sırada sabıkalı veya asosyal tiplerle tanışması.

Bu ve bunlara benzeyen birçok nokta bir araya gelince gençlerimiz şiddet olaylarına daha çabuk girebilmekte ve girenler arasında da suçluluk oranı ve sabıka sayısı giderek artmaktadır.

Elimizde bulunan ve 1977 yılına kadar çeşitli şehirlerdeki nüfus yoğunluğu ile suçluluk oranlarını gösteren istatistikler her ne kadar toplu bir halde sadece yabancıların oranlarını ortaya koyuyorsa da; nüfus yoğunluğu, genç sayısının fazlalığı ve Türklerin yabancılar arasında ilk sırada olduğu gözönüne alınırsa, şiddet olaylarına bulaşan gençlerimizin içinde bulunduğu durum daha iyi anlaşılır.

Hapishanelerdeki yabancı mahkumlar arasında bulunan Türklerin kendi yaşlıları Almanlardan daha alt düzeyde kötü bir eğitimden geçtikleri, hapishane yönetimleri tarafından açıklanmıştır. Özellikle Hamburg gibi suç oranının diğer şehirlere göre yüksek olduğu bir şehirde yabancılar arasında Türkler en alt düzeyde görülmekte ve horlanmaktadır. Suç oranı en yüksek olan İtalyanlara bile Türklere bakılından daha iyi gözle bakılmaktadır.

Şiddet olaylarına eğitimsizliği ve çeşitli sıkıntıları dolayısıyla daha çabuk katılan Türk gençlerinin, .

- a) Daha çok para elde edebilmek,
- b) Kendinden küçük Türk çocukları üzerinde hakimiyet kurabilmek,
- c) iyi öğrenemediği Almanca eksikliğini kuvvet gösterisiyle telafi edebilmek, '
- d) içinde yer almak istediği, ancak dışlandığı Alman topluluklarında kendini ispat edebilmek,

e) Türk ve özellikle Alman kızlarının ilgisini çekebilmek, kazı amacıyla şiddet olaylarına kolayca karıştığını söyleyebiliriz. Bu noktaları daha kısa yoldan gerçekleştirebilmek için de son yıllarda en çok para getiren eroin ve esrar kaçakçılığına bulaştıklarını gazetelerden sık sık okumaktayız. Söz gelimi,

- "Hapisteki Türklerin çoğunluğunun suçu uyuşturucu kaçakçılığı" (Hürriyet, 7.12.1981)
- "Frankfurt'ta Alman polisine eroin satmaya kalkan iki Türk yakalandı." (22.12.1982, Hürriyet)
- "Stuttgart'ta Alman polisi Türk esrar satıcısını elinden kaçırdı." (Hürriyet, 7.8.1982)
- "Giderek daha çok Türk eroin ticaretinde iş görüyor." (Frankfurter Allgemeine Zeitung, 10.8.1977)
- "Bir Türk genci fazla eroinden öldü." (Tercüman, Almanya baskısı, 22.9.1979)
- "3 Türk 5 Kg. eroinle Frankfurt havaalanında yakalandı." (Yeni Asır, İzmir, 5.1.1981)
- "Berlin'de Türk futbolcusunun evinde 8.5 milyon DM'lık eroin bulundu." (Hürriyet, 14.8.1981)
- "Berlin'de bir haftada 12 Türk, 7 Kg eroinle yakalandı." (Hürriyet, 19.8.1981)

gibi haberler bize bu konuda yeterli ışık tutmaktadır.

Yukarıda birkaçını saydığımız şiddete yönelten sebepler arasında, Türkiye'den gönderilen Yeşilçam filmlerinin de Video modasından önce çok büyük bir yer tuttuğunu belirtmemiz gerekir. Gözlediğim ve mülakatlarımın sonunda anladığım kadarıyla 1980 yılından itibaren orada korkunç bir tutku ve moda haline gelen Video'dan önce, daha 1964'lerden başlayarak Türk filmleri işçi ve gençlerimiz arasında iyi ve büyük bir pazar bulmuştu. En çok sevilen filmler ise, genellikle vurdulu-kırdılı polisiye filmlerdi. O yıllarda önce sadece pazar günleri bir matine halinde film gösterisi yapılırken, bu sayı sonra ikiye, daha sonra da cumartesi-lerini de içine alarak üçe, hatta dörde kadar çıkmıştı. Video ise özellikle son beş yıldan beri yaygınlık kazanmış ve Türk filmciliği artık kasetlerle evlere girmeğe ve şiddet ögesini gençlerimize, odalarında taşımağa başlamıştır. Elimde kesin sayılar yok ama, 1980-1981 yularında orada gördüğüm kadarıyla hemen hemen ailelerin en az % 50'sinin videosu bu-

lunduğunu söyleyebilirim. Film ve videodan etkilenen ve kendisini, yukarıda saydığım noktalarda kanıtlamağa çalışan gençlerimiz, buna göre basınımızdan, videoya göre daha az etkilenmektedirler. Ancak bazı haber başlıklarının ürkütücü ve caydırıcı etkisinin yam sıra magazin haberlerinin katkısı olabileceğini de unutmamak gerekmektedir. Türk basınından etkilenmeseler bile, F. Almanya'daki diğer basın yayın organlarının, porno yayınlarının, dergi ve gazetelerinin, filmlerinin şiddete yönlendirmede oynadığı rol inkâr edilemez. Karate, Taek-Wan-Do vb... sporların spor olmaktan çıkıp şiddete dönüştüğü Uzak Doğu filmleri, eski yıllarda James Bönd, son yıllarda Rambo vb... filmler sokağa itilen ve orada bırakılan gençlerimiz üzerinde büyük etki yapmaktadır.

Türkiye'dekinden çok uzun yıllar önce alkol başıboşluğuna kavuşan gençlerimiz arasında da aşırı alkolün şiddet olaylarını arttırdığı gözlenmiştir. Özellikle dans edilen yerlerde kıza, kadına sahiplenme hırsı, alkol ile birleşince sık sık kavgaya yol açmaktadır. Yahut oyun salonlarında otomatik makinalarda kaybedilen zaman ve para, alkolün etkisi ile sabıka sayısının artmasına sebebiyet vermektedir. Bunlarla ilgili kendi kupür arşivimden seçtiğim bir kaç habere bakalım:

- "Türkler kavgada birinci, hırsızlıkta sonuncu" (Günaydın, 14.8.1981)
- "Bonn'da 8 markını oyun salonunda makinelere kaptıran Süleyman, tren köprüsü altında bacağında yaralı bulundu" (Hürriyet, 31.1.1982).
- "Hamburg-St. Pauli'de Türk lokalinde aşırı alkolden çıkan kavgada bir Türk diğer bir Türk tarafından bıçaklandı" (Hürriyet, 13.8.1982)
- "İşçilerimiz en çok Hamburg-St. Pauli'de tuzağa düşüyor" (Hürriyet, 31.3.1982).

Burada adı geçen St. Pauli'den kısaca bahsetmek isterim: Almanya'nın en büyük sefahat ve batakhane mahallesidir. Yüzlerce bar, disco, meyhane, sinema, oyun salonu vb... ile kirli ve karalık işlerin çevrelediği yerler vardır. Ana caddenin hemen arkasındaki paralel sokaktaki eski evlerde ise ucuz olduğu ve başka Almanlar oturmadığı için Türk aileler oturmaktadır. Sabah ve akşamları bu ailelerin çocukları porno malzemelerine, vitrinlere, resim ve afişlerine baka baka okullarına gitmekte ve sonra evlerine dönmektedirler. Bu da onlar üzerinde olumsuz yönde büyük etki yapmaktadır. Bizzat konuştuğum aileler, Türk ve Alman öğretmenler bu durumdan şikayetçi görünmekte, ancak bir çözüm yolu da ne yazık ki bulamamaktadırlar.

Son olarak Alman gençliğinin içine düştüğü bunalımdan kaynaklanan terör ve şiddet olayları (ev işgalleri, atom reaktörleri, hava alanları veya yeni pist yapımı durumlarında düzenlenen toplu protesto gösterileri vb...) Türkler üzerinde TV aracılığı ile etkili olabilmektedir. Bir saat önce dans ettiği kızın veya bira içtiği erkeğin, Almanların düzenlediği bu gösterilerde etkin rol oynadığını TV ekranında gören ve onları tanıyan gencimizin bunlardan etkilenmediklerini söylemek mümkün değildir.

Son yıllarda giderek artan yabancı, daha doğrusu Türk düşmanlığına bir tepki olarak da bazı gençlerimizin şiddete baş vurduğunu biliyoruz. Yabancı düşmanlığım sergileyen ve bir ölçüde bunları sergilerken gençleri de kışkırtabilecek yayınlarda bulunan basının bu olaylarda rolü olduğunu da herkes kabul edecektir, sanıyorum.